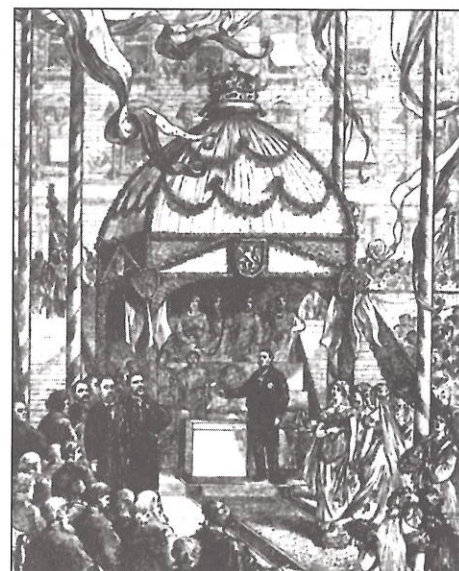

Národní divadlo hoří!

*Kladení základního kamene
k Národnímu divadlu*

21. ČESKÁ KULTURA KONCEM 19. STOLETÍ

Jaké změny nastaly po roce 1848
v zemědělství a průmyslu?
Jak vypadalo složení venkovského
a městského obyvatelstva?

Psal se rok 1881, když jsem měl nastoupit jako mladý začínající učitel na univerzitu v Praze. Byla to doba plná dobrých i zlých zkušeností. K těm nejkrásnějším patřilo mé seznámení se slečnou Jaroslavou, dívkou z Moravské Třebové. Nikdy nám nezáleželo na jejím českém a mém německém původu. Spojovala nás Praha. Často jsme se vodili za ruce a žasli nad stáletou krásou kolem nás.

Tak to bylo i onoho srpnového večera. Naše kroky směřovaly po nábřeží, abychom spočinuli pohledem na dokončovanou stavbu Národního divadla. Jaroslava mi vyprávěla, jak byla přítomna přivezení prvního kamene z mohutné hory Radhoště.

Ohromná kostka byla vezena na voze taženém čtvero koňmi a do základů prý ji odevzdal sám pan doktor Palacký...

Její slova však přerušil nějaký hluk. „Copak se děje?“ ptám se, ale už vidím, jak se ze všech stran sbíhají lidé k divadlu. Běžíme tedy také.

Po několika metrech doběhneme na místo. Z kupole budovy se valil mocný sloup kouře. Nikdo kolem si nevěděl rady. Všechny dveře byly zamčeny, a kdo by si troufnul ničit to nádherné vyřezávání. Náhle se mi sevřelo srdce. Kolem střešního zábradlí vyrazily první plameny. Naše divadlo hoří!

Někdo ve vzrůstajícím zmatku vykřikl: „Zavřete plynové kohoutky, jinak nastane výbuch!“

V té chvíli přijeli po řetězovém mostě se zpěněnými koňmi smíchovští hasiči. Museli rozbít okna, aby vtáhli hadice do přízemí.

Z Újezdských a Josefských kasáren přispěchalo i vojsko. Vznikala stále větší tlačence.

Někteří umělci se snažili zachránit svá díla uvnitř budovy. Zahlédl jsem malíře pana Hynaise a o kus dál Františka Ženíška. To už přijela parní stříkačka, která začala z Vltavy chrlit vodu. Vtom dav zahučel zděšením, když vyrazil ze střechy ohromný sloup ohně. Rozpálené kusy plechu a železa začaly padat mezi přihlížející. Střecha se zřítíla dovnitř budovy.

Po další hromové ráně spadl nádherný zlatený lustr do hlediště. Když pomínil úlek, zapojili jsme se s Jarkou do řetězu rukou. Z oken prvního